

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

Art. III. An ideò res sint futuræ, quia sciuntur à Deo, vel ideò ab illo
sciantur, quia futuræ sunt?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

Ad illud quod dicitur in contrarium, in primis responderi potest falsum esse principium illud Adversariorum, quod scilicet omnis suppositio antecedens tollat libertatem. Nec unquam accidit Anselmus, sed solum quod necessitas antecedens, sive suppositio quæ oritur à causis naturalibus, & necessariis, qualis est ortus Solis (quo exemplo ipsemet Anselmus utitur) tollit libertatem.

Addo quod si hoc principium esset verum, tolleretur libertas in sententia Adversariorum, illi enim docent scientiam simplicis intelligentiæ, ut habet adjunctum decretum, esse causam rerum, ac proinde actuum nostrorum liberorum, & consequenter aliquam suppositionem illos antecedentem; omnis enim causa debet esse prior suo effectui, prioritate saltem naturæ & causalitatis: Ergo si verum sit, quod omnis suppositio antecedens tollat libertatem, manifestum est, ex sententia Adversariorum, sequi excidium, ac destructionem libertatis.

Respondeo secundò, Quod licet suppositio antecedens, quæ non oritur à primo libero, & quæ non descendit à primo principio, & à prima veluti radice libertatis, eam tollat & destruat; secus tamen si descendat à primo libero, & à prima libertatis radice procedat: scientia autem visionis, cum supponat decretum, quod est prima radix, & primum principium libertatis creata, & participata; & quod attingit non solum substantiam, sed etiam modum libertatis & contingentiam in nostris operationibus, est aliqua suppositio descendens à primo libero, & procedens à prima libertatis radice; ac proinde non tollens, sed causans libertatem & contingentiam in rebus. Sed de hoc fusè in Tractatu de prædestinatione.

Obijcies quartò: Eà scientiâ Deus producit creaturas, quæ constituitur in actu primo agens, cum eadem virtus quæ actum primum ponit, debeat in secundo prodire: Atqui scientiâ simplicis intelligentiæ Deus habet actum primum, seu potentiam à creaturas producendas: Ergo ab illa, non à scientiâ visionis, debet prodire operatio, quæ creaturæ fiunt.

Respondeo negando Majorem, quia scientia quæ est causa rerum in actu secundo, debet esse libera, scientia verò quæ illas constituit in actu primo, & quæ Deus constituitur in actu primo agens, necessaria est: si verò illi addatur decretum, per quod fiat libera, à scientiâ simplicis intelligentiæ, transit in scientiam visionis, seu approbationis & beneplaciti.

Addo quòd, si hoc argumentum aliquid valeret, probaret productionem creaturarum ascribendam esse potius voluntati Dei necessitati, quam libertati, cum voluntas Dei ut necessaria, habeat primum actum, seu potentiam producenti creaturas, juxta Vazquem, & alios Recentiores qui existimant potentiam executivam in Deo, non esse intellectum, sed voluntatem. De quo infra.

Obijcies ultimò: Si scientia Dei libera, quæ visionis appellatur, esset causa rerum, esset etiam causa peccatorum, cum ad illa etiam se extendat, & eaclare & intuitivè cognoscat: Sed hoc est impium, & blasphemum: Ergò scientia visionis non est causa rerum.

Respondeo negando sequelam, ut enim supra conclus. 4. ostendimus, scientia Dei libera, non est causa rerum, quatenus formaliter & visionis

est, sed solum quatenus est approbationis: Deus autem non cognoscit peccata per scientiam liberam, quatenus est approbationis, sed solum quatenus est visionis: quia illa nullum supponunt decretum positivum in Deo, quò velit, & approbet illorum existentiam, vel futuritionem, sed permissivum tantum, quò vult permittere eorum malitiam, & deformitatem; & sic scientia visionis, quamvis sit causa rerum, non tamen est causa peccatorum, ut patet ex dictis in ultima probatione quartæ conclusionis.

ARTICVLVS III.

An ideo res sint futurae, quia sciuntur à Deo, vel ideo ab illo sciuntur, quia futurae sunt?

Resolutio hujus difficultatis pendet ex dictis articulis præcedentibus, & ideo breviter ab illa nos expediemus conclusione sequenti.

§. I.

Vera sententia statuitur.

Dico igitur hanc propositionem, *Ideo res sunt futurae, quia sciuntur à Deo*, esse veram in sensu causali; & istam falsam: *Ideo res ut futurae cognoscuntur à Deo, quia futurae sunt*; ly quia dicente ratiorem in essendo, & causam formalem, aut virtuales. Ita communiter nostri Thomistæ, quibus ex Patribus Societatis novissimè se adunxit Claudius Typhanius in libro de Ordine, deque priori & posteriori cap. 34.

Probatur primò ex Sanctis Patribus supra relatis, præsertim ex Augustino 15. de Trinitate cap. 13. dicente: *Vniuersas creaturas suas spirituales aut corporales, non quia sunt ideo novit Deus, sed ideo sunt, quia novit. Non enim nescit quæ fuerat creaturas: quia ergo scivit creavit, non quia creavit scivit.* Ubi S. Augustinus apertè loquitur de scientiâ libera, & nullo modo de scientiâ simplicis intelligentiæ; loquitur enim de scientiâ, quæ Deus scit & cognoscit futura ut futura, & de ista ait, *ideo res creatas esse futuras, vel existentes, & non è contrà: At scientiâ simplicis intelligentiæ, Deus non scit futura, neque existentia, sed solum possibile, de quibus falsum est dicere ipsa existere, quia sciuntur à Deo; scientia enim illa non causat omnia quæ cognoscit, aliàs causaret omnia possibile: Ergo de illa & de ejus objecto non potest dici esse futurum, quia scitur à Deo; sed solum de scientiâ libera, quæ visionis appellatur.* Unde Gregorius Magnus articulo præcedenti citatus: *Quæ sunt, non ab æternitate ejus videntur, quia sunt; sed ideo sunt, quia videntur.*

Non est prætermittenda insignis D. Leonis Papæ autoritas, quæ apertè favet nostræ sententiæ. Ille enim serm. 16. de Passione cap. 2. sic habet: *Cum ergò omnia quæ in Christum Iudaica admisit impietas, tantò ante prædicta sint, ut non tam de futuris quàm de presentibus propheticus sit sermo contextus: quid aliud nobis, quàm sempiternarum dispositionum Dei incommutabilis ordo referatur, apud quem & discernenda jam adjudicata, & futura jam facta sunt? Cum enim & qualitas actionum nostrarum, & effectus omnium voluntatum scientiâ divina præveniat, quantò magis Deo nota sunt opera sua. Et rectè placuit quasi facta recoli, quæ non poterant omnino non fieri.* Ubi S. Leo apertè loquitur.

tè loquitur de scientia Dei libera, & in decreto A fundata, cum illius tantum prophetia participatio sit; docetq; talem scientiam prævenire omnes nostras actiones & volitiones: Ergo actus liberi nostra voluntatis ante illam non præintelliguntur futuri: subindeq; non ideo Deus illos præcicit, quia futuri sunt, sed potius ideo futuri sunt, quia per talem scientiã à Deo præsciuntur.

63 Probatur secundò conclusio ex D. Thoma hic art. 8. in resp. ad 1. & qu. 2. de veritate art. 14. ad 1. ubi explicans verba Origenis dicentis, *Quia futurum est aliquid, ideo scitur à Deo antequam fiat.* Addit; *Hoc esse intelligendum secundum causam consequentiam, non secundum causam essendi.* Id est in sensu tantum illativo, non causali.

Nostram etiam conclusionem expressè docet B M. g. in sententiarum in 1. dist. 8. his verbis: *Neque res futura causa sunt Dei præscientie, licet enim non essent futurae, nisi præsciuntur à Deo; non tamen ideo præsciuntur à Deo, quia futurae sunt: si enim hoc esset, tunc ejus quod æternum est, aliquid existeret causa, ab eo æternum, ab eo diversum, & ex creaturis penderet scientia Creatoris, & creatum esset in creati causa.* Quibus verbis, non solum auctoritate suã conclusionem nostram confirmat; sed etiam rationem fundamentalem insinuat, quã communiter utuntur Thomistæ ad illam demonstrandam, & quã potest sub hac forma proponi. Si ideo Deus præcicit res futuras, quia future sunt, & non è contra; ideo essent future,

quia præsciuntur à Deo, scientia Dei mensuraretur à rebus creatis, & ab illis dependeret, quantum ad aliquam perfectionem realem, & sibi intrinsicam; nimirum quantum ad certitudinem, & veritatem: Sed hoc repugnat perfectioni divinæ scientiæ, quæ cum sit ipsamet Dei substantia, non potest causari, vel dependere à rebus creatis, ut expressè docet D. Thomas hic art. 8. ad 3. dicens: *Sicut scibilia naturalia sunt priora quàm scientia nostra, & mensura ejus: ita scientia Dei, est prior quàm res naturales, & mensura ipsarum.* Et infra quæst. 16. art. 1. ponit hoc discrimen inter intellectum divinum, & nostrum; quòd noster pendet à rebus, non verò divinus, à quo res potius pendet, & dicuntur veræ, quia ei adæquantur. Item 1. 2. quæst. 93. art. 1. ad 3. hæc scribit: *Ratio intellectus divini aliter se habet ad res, quàm ratio humani intellectus; intellectus enim humanus est mensuratus à rebus, ut scilicet*

*conceptus hominis non sit verus propter seipsum, sed dicitur verus, ex eo quòd consonat rebus; ex hoc enim quòd res est vel non est, opinio vera vel falsa est: intellectus verò divinus est mensuratus à rebus, quia unaquæque res in tantum habet de veritate, in quantum imitatur intellectum divinum, ut dictum est 1. parte, quæst. scilicet 16. art. 1. Quò nihil clarius & expressius dici potest in favorem nostræ sententiæ. Cui etiam consonat illud quòd dicit Boëtius 5. de consolatione, prosã ultimã nempe, E *Deum præscientiam suam, non à rebus creatis, sed à propria simplicitate sortitum esse.* Sequela autem Majoris est evidens: Illa enim cognitio dependet ab objecto, & ab illo mensuratur, quantum ad veritatem & certitudinem, quæ illud non facit, sed supponit: Atqui si ideo Deus cognoscat & sciat res futuras, quia future sunt, & non è contra; divina scientia, non facit in rebus futurationem, nec præcedit veritatem & certitudinem, sed illam supponit: Ergo quantum ad utramque perfectionem ab illis mensuratur & dependet.*

Confirmatur primò: Illud quòd habet suam perfectionem per adæquationem ad alterum, se habet ad illud ut mensuratum ad mensuram; etenim mensura est illud cui res debet adæquari, ut sortiatur perfectione sibi debitam: At cognitio, quæ non facit, sed supponit suum objectum, habet perfectionem sibi debitam, veritatem scilicet & certitudinem, per adæquationem, & conformitatem cum illo; ideo enim est vera & certa, quia illi adæquatur, & non è contra: Ergo pendet ab objecto, quantum ad veritatem, & certitudinem, & ab illo mensuratur.

Confirmatur secundò: Cum Adversarij asserunt, ideo Deum præcicare res futuras, quia future sunt: vel usurpant particulas illas *ideo, & quia,* in sensu purè illativo, vel in sensu causali: Si primum, nobiscum sentiunt; non negamus enim talem propositionem esse veram in sensu illativo, & prout dicit solam rationem inferendi, sed tantum in sensu causali, & quatenus importat causam essendi, ut docet D. Thomas locis supra relatis. Si autem secundum dicant (ut necesse est) dicens, juxta illorum principia manifestum est, scientiã Dei pendere à rebus creatis in aliquo genere causæ; alioquin talis propositio non posset esse vera in sensu causali, sed tantum illativo: sicut quia rationalitas in nullo genere causæ à risibilitate pendet, hæc propositio, *ideo homo est rationalis, quia est risibilis,* non est vera in sensu causali, sed tantum illativo.

Confirmatur tertio: In æternis ratio prioris & posterioris solum petitur ex dependentia unius ab altero, unde cum præscientia Dei, & futuru rerum, sint ab æterno: si divina præscientia sit posterior futuratione rerum, & illam præsupponat, debet aliquo modo, & in aliquo genere causæ pendere à rebus futuris.

Respondent Adversarij, illas particulas, *ideo, & quia,* non sumi in sensu purè illativo, sed etiam causali; easque denotare quidem modum quandam causalitatis in rebus futuris, respectu divinæ præscientiæ; sed hanc causalitatem non esse effectivam, vel causam physicè influentis in effectum; sed tantum objectivam, & causam objectivè movens, vel terminantem divinam cognitionem. Unde dicunt, scientiam Dei liberam pendere à rebus futuris, tanquam ab objectis, non verò tanquam à causis physicè influentibus.

Sed contra primò: Ostendimus ex D. Thoma, scientiam Dei non pendere à rebus, etiam tanquam ab objectis, nec ab illis mensurari, quantum ad veritatem & certitudinem; sed potius esse causam, regulam, ac mensuram totius veritatis & certitudinis quæ est in illis, easque ideo esse veras, quia ei adæquantur: Ergo hæc responsio manifestè contradicit doctrinæ Divi Thomæ.

Secundò, Si scientia divina penderet à rebus creatis tanquam ab objectis, & in illis supponeret, & non faceret certitudinem & veritatem, non esset quantum ad hoc perfectior scientia Angelorum; cum enim illi non accipiant species à rebus, sed habeant à Deo insulas, illorum scientia non penderet à rebus creatis in genere causæ efficientis, & physicè influentis in intellectum eorum, sicut scientia nostra, quæ accipit species à rebus, sed in genere tantum causæ materialis & objectivæ: Ergo si hoc secundo modo divina scientia penderet, & causetur à rebus, non erit perfectior, nec magis independens ab illis, quàm scientia Angelorum.

Tertio

Tertio, Scientia Dei non est minus perfecta, nec minus independens à rebus creatis, quam est amor: Sed divinus amor non pendet, nec causatur à bonitate & perfectione quæ sit in rebus, nec illam supponit, sed potius efficit, ut docet D. Thomas in 1^a quæst. 20. art. 2. ubi dicit, *Amor Dei est infundens & creans bonitatem in rebus*: Ergo simpliciter scientia Dei non pendet à certitudine & veritate quæ sit in rebus, nec illam supponit, sed potius efficit; nec ideo verum est eam præscire res futuras, quia futuræ sunt; sed potius ideo illæ futuræ sunt, quia ab ea sciuntur, & cognoscuntur.

Quarto, Cum res creatæ non sint objectum formale & primarium divinæ scientiæ, sed materiale tantum & secundarium; illa non potest ab eis dependere, & mensurari, quantum ad veritatem, & certitudinem: veritas enim, & certitudo scientiæ, petitur solum ex objecto formali & specificativo, non autem ex materiali & secundario.

Potest etiam probari conclusio ex dictis articulo præcedenti: Scientia visionis, quatenus est libera, & approbationis, est causa futuræ visionis rerum: Ergo hæc propositio, *Ideo res sunt futuræ, quia sciuntur à Deo*, est vera, non solum in sensu illativo, sed etiam causali. Consequentia patet, nam quia rationalitas v.g. est causa visibilitatis, hæc propositio, *Homo est visibilis, quia rationalis*, est vera non solum in sensu illativo, sed etiam in sensu causali: Ergo si scientia visionis in Deo sit causa rerum, hæc propositio, *Ideo res sunt futuræ, quia sciuntur à Deo*, erit vera in sensu causali, & non tantum in sensu illativo.

§. II.

Exponuntur aliqua testimonia Sanctorum Patrum, quæ videntur adversari nostræ sententiæ.

Contra nostram sententiæ, multa congerunt & accumulunt, Suarez, Ruus, & alii Recentiores Sanctorum Patrum testimonia, quibus docere videntur, non ideo res esse futuras, quia præsciuntur à Deo; sed potius ideo illæ à Deo præsciri, quia futuræ sunt: ita enim loquitur Origenes in caput 8. Epistolæ ad Romanos. Item Justinus Martyr in libro questionum, quæst. 8. *Non est, inquit, prænotio causæ ejus quod futurum erat, sed quod futurum erat, causa est prænotionis*. Idem sentit Hieronymus Dialogo 3. adversus Pelagianos. ubi dicit: *Non ideo peccavit Adam, quia Deus hoc futurum noverat; sed præscivit Deus quod ille erat propria voluntate facturus*. Idem dicit Cyrillus Alexandrinus libro 9. in Joan. cap. 10. ubi hoc explicat exemplo medici, qui non est causa morbi quem agrosos in tempestantia sua sibi asciscit. Similia docent Damascenus, Chrysostomus, & alii.

Ad hæc & similia loca, in primis respondeo illos Auctores, nimio zelo ductos impugnandi Thomistæ, plura proferre testimonia, quæ non minus contra eorum doctrinam pugnant, quam contra Thomistarum sententiæ: illi enim docent scientiam simplicis intelligentiæ, adjuncto beneplacito divinæ voluntatis, esse causam rerum, ac proinde venient concedere, istam propositionem in sensu causali esse veram: *Ideo res sunt futuræ, quia præsciuntur à Deo per scientiam simplicis intelligentiæ*; & tamen SS. Patres ab illis relati; absolute dicunt, præscientiam Dei non esse causam futuritionis rerum, nec ideo res

esse futuras, quia præsciuntur à Deo; sed ideo ab illo præsciri, quia futuræ sunt. Quod si illi contentant, Sanctos Patres in his locis, non loqui de scientia simplicis intelligentiæ, sed tantum de scientia visionis: cur etiam nobis non licebit similem expositionem adhibere, & utri eadem licentiâ ipsos interpretandi; ac similiter dicere, eos non loqui de scientia visionis, sed de scientia simplicis intelligentiæ? Et hæc nostra interpretatio magis erit consona illorum menti, & intentioni, quam expositio Adversariorum: cum enim Sancti Patres in his locis disputent contra Manichæos, & intendant demonstrare contra illos, divinam præscientiam nequaquam officere libertati creatæ, nec ullam inferre rebus necessitatem, aut coactionem: quando dicant, non ideo res esse futuras, quia à Deo sciuntur; hoc potius debet intelligi, de scientia naturali, & necessaria, qualis est scientia simplicis intelligentiæ; quam de scientia libera, qualis est ea quæ visionis nuncupatur: quia majus videtur esse periculum, quod ex scientia necessaria sequatur destructio libertatis, quam ex scientia libera, quæ libertatem potius favore & conservare, quam ledere, aut violare videtur.

Secundo respondeo, Sanctos Patres in his locis manifestè loqui de peccatis, de quibus verissimum est dicere, illa non esse futura, quia sciuntur & cognoscuntur à Deo per scientiam visionis: cum enim illa non sit causaliter, quatenus formaliter visionis est, sed solum quatenus est practica, & approbationis; & peccata non cognoscuntur à Deo per scientiam liberam, quatenus est approbationis, sed solum quatenus est visionis; verissimum est, peccata non esse futura, quia à Deo cognoscuntur per scientiam visionis.

Tertio dici potest, quod si interdum Sancti Patres non loquantur de peccatis, sed de actibus bonis, vel indifferentibus, solum intendunt divinam præscientiam non esse causam totalem & adæquatam illorum, ita quod de ejus causalitas impediatur vel excludatur liberam determinationem, & cooperationem nostræ voluntatis, tanquam secundi liberi, & secundi determinantis, eique inferat aliquam violentiam vel coactionem. Quæ responsio & interpretatio sumitur ex D. Thoma quæst. 2. sic veritate art. 14. ad 1. ubi sic habet. *Dicendum est, quod intentio Origenis est dicere, quod scientia Dei non est causa quæ inducit necessitatem in seculo, ut ex hoc cogatur aliquid evenire, quia Deus illud scit*. Etenim hoc sentit dicit Anselmus in libro de concordia: *Si præscientia Dei traheret voluntatem nostram ad id quod præscivit, Deus futura libera non præsciret, sed fingeret*.

Denique responderi potest cum eodem Sancto Doctore hic articulo 8. ad 1. quando Sancti Patres affirmant, non ideo res esse futuras, quia sciuntur à Deo, eos locutos esse de scientia & cognitione divina, attendentes rationem scientiæ, cui in se non competit ratio causalitatis; alioquin scientia quam habet malorum, esset eorum causa; sed solum quatenus habet voluntatem ad junctionam, si ve quatenus est applicata per decretum; cumque dicant Deum præscire aliqua, quia sunt futura, id intelligendum est secundum rationem consequentiæ, non secundum rationem essendi. id est in sensu illativo, non causali: si enim aliqua sunt futura, sequitur quod Deus ea præsciret, non tamen res futuræ sunt causa cur Deus sciat. Unde mirari licet Adversariorum consilium litigandi de mente D. Thomæ adeo competere.

Ad hæc & similia loca, in primis respondeo illos Auctores, nimio zelo ductos impugnandi Thomistæ, plura proferre testimonia, quæ non minus contra eorum doctrinam pugnant, quam contra Thomistarum sententiæ: illi enim docent scientiam simplicis intelligentiæ, adjuncto beneplacito divinæ voluntatis, esse causam rerum, ac proinde venient concedere, istam propositionem in sensu causali esse veram: *Ideo res sunt futuræ, quia præsciuntur à Deo per scientiam simplicis intelligentiæ*; & tamen SS. Patres ab illis relati; absolute dicunt, præscientiam Dei non esse causam futuritionis rerum, nec ideo res

ta: cum enim ipse interpretetur Origenem, alio- A
que SS. Patres asserentes res sciti à Deo, quia futu-
ra sunt; & dicat hoc esse verum à posteriori, & se-
cundum causam consequentiam, sicut nos respon-
demus; velint nostram responsionem alienam esse
à mente D. Thomae, cujus tamen ipse est author
conceptis verbis.

Lectori facillimum erit quibuslibet testimoniis
Sanctorum Patrum quae ab Adversariis proferun-
tur, quam volet ex his, & quae cuique commoda e-
rit, expositionem applicare.

78 Sed contra ultimam ex D. Thoma desumptam,
tripliciter instant Recentiores, & d'cunt primò,
quòd Sancti Patres loquentes de peccatis futuris,
illam contrapositionem faciunt: *Non ideo sunt fu-
tura: quia sciuntur à Deo, sed ideo sciuntur, quia fu-
tura sunt*: Ergo nisi æquivocè nimis loquantur, in
eodem sensu accipi debet particula, *ideo*, in utro-
que extremo contrapositionis: At si accipiat ut
purè illativa, non minus est verum, si dicatur: *Quia
scitur peccatum ideo erit, quàm ideo sciri quia erit*:
cum non minus inferatur ex præscientia futuritio
peccati, quàm ex futuritione præscientia: Ergo ut-
rumque concedendum esset, unde cum unum
concedant, & aliud negent, manifestum est illos
in sensu causali, non autem purè illativo locutos
esse.

Secundò instant ex verbis Justini Martyris supra
relatis, quibus expressè asserit, futuritionem esse
causam divinæ præscientia: *Non est inquit, præno-
tio causæ ejus quod futurum est, sed quod futurum est
causa est prænotionis*.

Tertiò instat Arnobius ex verbis Origenis, qui
reddens rationem cur Dei prænotio non sit causa
futuritionis rerum, sic ait: *Esti fingamus Deum non
præcognoscere aliquid futurum, tamen futurum sine
dubio erit*. Quibus verbis Origenes præbat Dei sci-
entiam non esse causam futuritionis rerum, quia
quamvis illam separemus à Deo, non ideo com-
pellimur negare rerum futuritionem. Quo argu-
mento communiter uti solemus, ad probandum
unum non esse causam alterius: Ergo juxta Orige-
nem, non ideo res futurae sunt, quia sciuntur à Deo,
sed ideo ab illo sciuntur, quia futurae sunt.

Ad primam instantiam dicendum est, non esse
necessarium quòd particula, *ideo*, in utraque pro-
positione, in eodem sensu accipiat, sed illam in
una posse accipi in sensu illativo, & in alia in sensu
causali: quia diversitas illa acceptionis deservit ad
Sanctorum Patrum intentum, quod est salvare
contra Marcianos, Deum non esse causam pecca-
ti. Maximè, quia Ecclesiae Patres, sæpè quando u-
num errorem impugnant, solent in apparentia in
oppositum declinare; & sic non mirum, quod in-
tendentes salvare Dei scientiam non esse causam
peccati, utantur verbis præ se ferentibus causalita-
tem peccati in divinam præscientiam. Unde in
hoc sensu debent intelligi verba Justini Martyris in
secunda instantia relata, & per hoc patet responsio
ad illam.

Ad tertiam dicatur, Origenem in his verbis lo-
cutum esse de peccatis futuris, quorum quia non
est causa divina præscientia, rectè dicit quòd etiam
si fingamus Deum ea non præcognoscere, illa
nihilominus futura
essent.

§. III.

*Solvuntur alia argumenta ex ratione pe-
rita.*

PRæter hæc testimonia Sanctorum Patrum, in
quibus præcipuum robur suæ sententiæ consti-
tuunt Adversarii, arguit Vazquez contra nostram
conclusionem, hoc modo. Quælibet scientia suum
objectum supponit, & non facit: Ergo cum scien-
tia visionis terminetur ad res, ut futuras & existen-
tes, non facit, sed supponit illarum futuritionem,
& existentiam: ac proinde non ideo res sunt futu-
rae, quia ab illa sciuntur, sed potius ideo ab illa sci-
untur, quia futurae sunt. Consequentia patet, An-
tecedens verò probat tripliciter. Primò ex Augu-
stino libro 4. super Genes. ad litteram, ubi sic ha-
bet: *Nec enim cognitio fieri potest, nisi cognoscenda
præcedant*. Secundò probat idem Antecedens: In-
tellectus (inquit) ideo dicitur verus, quia intelli-
git rem esse ut est; non verò è contra ideo res sunt
veræ quia adæquantur intellectui eas cognoscenti.
Tertio probat à simili, scientia simplicis intelligen-
tia rerum possibilitatem supponit, quia hæc est il-
lius objectum: Ergo cum existentia, & futuritio re-
rum, sint objectum scientia visionis, illa debet præ-
teriter supponere rerum futuritionem.

Confirmat hæc argumenta: Omnis causa suam
effectum præcedere debet: At notitia intuitiva, ne-
quit præcedere existentiam sui objecti, cum illam
habeat pro objecto: Ergo nequit illam causare, sed
necessariò debet illam supponere.

Ad hæc argumenta sufficienter responsum est in
articulo præcedenti, ubi similia proposuimus &
solvimus; ut tamen Adversariis plenius responde-
mus, & illis satisfactioem, non solum condignam
& rigorosam, sed etiam superabundantem ac exce-
dentem exhibeamus, iterum respondeo distinguen-
do Antecedens: Quælibet scientia suum objec-
tum supponit, & non facit: si sit tantum specula-
tiva, concedo, & sit eminenter speculativa & præ-
ctica, nego. Vel si sit mensurata à rebus, concedo.
Si sit mensura rerum, nego. Scientia autem visionis
in Deo, non est purè speculativa, ut supponit
Vazquez, & non probat (cum tamen in illius
probatione, rerum serè negotium hujus disputa-
tionis consistat) nec mensuratur à rebus, sed potius
est illarum regula & mensura.

Ex hoc facile responderetur ad omnes probatio-
nes, quas ille Author inutiliter & otiosè multiplicat.
Ad primam enim dicendum, D. Augustinum
loqui de cognitione purè speculativa.

Ad secundam similiter responderetur, intel-
lectum qui non facit, sed supponit suum objec-
tum, & qui mensuratur à rebus, ideo esse verum,
quia cognoscit rem sicuti est: si autem suum objec-
tum faciat, & sit mensura rerum, ideo res sunt
veræ, quia ab illo cognoscuntur: unde ut supra vi-
dimus, D. Thomas, variis in locis, hoc inter intelle-
ctum divinum & creatum discrimen statuit, quòd
intellectus creatus supponit veritatem in rebus, &
non facit; intellectus verò divinus est causa & men-
sura totius veritatis, quæ invenitur in rebus: sic
ut ejus amor est ponens & infundens totam boni-
tatem & perfectionem, quæ in eis reperitur:
unde sicut res non amantur à Deo, quia sunt
bonæ; sed potius ideo sunt bonæ, quia ab illo
diliguntur: ita similiter intellectus divinus,
ideo non est verus, quia rebus adæquatur; sed
potius

